

رویکرد مفهومی به اتحادیه کتابخانه‌های دانشگاهی

دکتر زهیر حیاتی¹

چکیده

این مقاله به بررسی مفهومی اتحادیه‌های کتابخانه‌های دانشگاهی در دنیا می‌پردازد و هدف آن شفاف‌سازی کار اتحادیه‌ها و ارائه مفاهیم و نمونه‌هایی است که راهنمای اتحادیه کتابخانه‌های دانشگاهی ایران که در شرف راه‌اندازی است می‌باشد. اتحادیه‌ها را به شیوه‌های مختلف می‌توان سازماندهی کرد، از این رو الگوی واحدی برای تشکیل اتحادیه‌ها وجود ندارد. شرایط حاکم بر بازار نشر جهانی و تشکیل شرکت‌های بزرگ فرامرزی، این بازار را با پیچیدگی زیادی روبرو کرده است. کسب پایین‌ترین یا بهترین قیمت برای اطلاعات الکترونیکی، تخصص و مهارت‌های عملی زیادی را از سوی کتابخانه‌ها می‌طلبد. بنابراین شرکت فعال در اتحادیه جهانی، امکاناتی را در اختیار اتحادیه‌های ملی قرار می‌دهد که دسترسی به آن‌ها، اکنون دیگر به تنهایی امکان‌پذیر نیست.

مقدمه

اتحادیه‌های کتابخانه‌های دانشگاهی در دنیا حیاتی فعال دارند. انجام کارها و دسترسی به منابع بیشتر با هزینه کمتر، هدف عمده این اتحادیه‌ها می‌باشد. موفقیت اتحادیه‌ها با توجه به شرایط، بستگی به ساختار و برنامه‌های آن‌ها دارد که در این مقاله مورد بررسی قرار می‌گیرند و نمونه‌هایی از اتحادیه‌ها و نحوه کار آن‌ها بازگو می‌شود. شرایط جدید حاکم بر بازار نشر منابع الکترونیکی مطرح می‌گردد و با توجه به این شرایط، راهکار شرکت در ائتلاف جهانی اتحادیه‌های کتابخانه‌های دنیا پیشنهاد می‌شود.

دلایل تشکیل اتحادیه

در دوره‌های مختلف، اتحادیه‌ها هدف‌های خاصی را دنبال می‌کرده‌اند. به‌طور کلی می‌توان گفت که شرایط زمانی و نیاز کتابخانه‌ها، آن‌ها را به برپایی اتحادیه ترغیب می‌کرده. در دهه‌های 1960 و 1970 و همزمان با افزایش استفاده از رایانه و سامانه‌های خودکار، ذخیره و بازیابی اطلاعات در کتابخانه‌ها، استفاده از تجربه، تخصص و امکانات همدیگر، این گونه مؤسسات را به تشکیل اتحادیه کشانده است. بررسی‌های انجام‌شده حاکی از آن است که چهار هدف اساسی در تشکیل اتحادیه‌ها دنبال شده است. این هدف‌ها عبارت‌اند از 1. اشتراک در منابع و بهبود آن، 2. اشتراک در منابع به‌تنهایی، 3. دستیابی به هدف‌های انفرادی، و 4. کاهش هزینه‌ها. تحقیقات اخیر نشان می‌دهند که اشتراک منابع فیزیکی موجود و نیازهای برخاسته از توسعه فناوری‌های اطلاعاتی، بخصوص امکانات بی‌نظیر اینترنت و وب برای عرضه و دسترسی به منابع مختلف الکترونیکی، دو دلیل عمده برای فعالیت‌های مشترک کتابخانه‌ها بوده‌اند. آنچه که بخصوص بر فعالیت کتابخانه‌های دانشگاهی اثر می‌کند عبارت‌اند از کاهش منابع مالی که

1. عضو هیئت علمی دانشگاه شیراز

صرف خرید منابع اطلاعاتی می‌شود، تغییر در صنعت نشر که اقتصاد و بازرگانی نشر را مورد تغییر قرار داده، تغییر در فناوری‌های اطلاعاتی، و تأکید بر کیفیت خدمات که ناشی از تغییر برنامه‌های آموزش عالی و تأکید بر پژوهش بوده است (7: صص 200، 206-205).

مبانی تشکیل اتحادیه کتابخانه‌ها

اندیشه همکاری، هماهنگی و تعاون میان کتابخانه‌ها ریشه در تاریخ و تفکر اجتماعی کتابداران دارد. برنامه‌هایی مانند امانت بین کتابخانه‌ای، فهرست‌نویسی تعاونی و ایجاد فهرستگان، بیانگر وجود اندیشه همکاری در میان کتابداران است. ولی تشکیل اتحادیه‌های کتابخانه‌ای، با توجه به گستره وسیع آن، پدیده جدیدی را فراروی کتابداران گشوده است، پدیده‌ای که تفکر، تخصص و صرف انرژی بسیاری را طلب می‌کند. تجربه اتحادیه‌ها با تجربه‌های گذشته متفاوت است و این تفاوت ناشی از آن است که استقرار اتحادیه‌ها و موفقیت آن‌ها بستگی زیادی به هدف‌ها، مأموریت‌ها، فلسفه و مکان جغرافیایی کتابخانه‌ها دارد (7: ص 203).

انواع اتحادیه‌ها

در سه دهه گذشته کتابخانه‌ها الگوهای متفاوتی را برای تاسیس اتحادیه به کار برده‌اند و این الگوها نقش مهمی در دستیابی به هدف‌های مشترک داشته‌اند. نوع الگو بستگی زیادی به هدف‌ها و شرایطی دارد که کتابخانه‌ها برای همکاری تعیین می‌کنند. در یک سوی این طیف گسترده، اتحادیه‌های نامنسجم که «باشگاه‌های خرید» نامگذاری شده‌اند قرار دارند، اتحادیه‌هایی که برای سود بردن از تخفیف در قیمت منابع الکترونیکی تشکیل شده‌اند. در دیگر سوی طیف، اتحادیه‌های کاملاً منسجم قرار دارند که در منابع زیادی اشتراک دارند و برای رسیدن به اهداف مشترک نیازمند برنامه‌های بلندمدت و تصمیم‌گیری و هماهنگی در همه سطوح می‌باشند.

گرچه تشکیل اتحادیه برای استفاده از قیمت‌های پایین بوده، ولی باید گفت که همه اتحادیه‌های به‌وجودآمده در دهه 1990 از نوع «باشگاه‌های خرید» نبوده‌اند؛ آن‌ها اتحاد راهبردی میان مؤسسات به وجود آوردند که در آن، اشتراک در منابع موجب پیوند آن‌ها شده است. الگوی واحدی برای ایجاد این اتحادیه‌ها وجود ندارد، ولی از کاملاً نامتمرکز تا متمرکز گسترش یافته‌اند.

در اتحادیه فاقد انسجام، اداره امور توسط اعضا انجام می‌شود و هیچ‌گونه منابع مالی و نیروی انسانی مرکزی ندارد؛ بنابراین از انعطاف زیادی برخوردار است، هزینه سرانه پایینی دارد و در مقابل، منافع کمی هم برای اعضا دارد. با توافق بسیار اندکی که بر سر خرید منابع الکترونیکی در میان آن‌ها هست، تقاضاهای خریدی که به ناشران و سایر فراهم‌کنندگان اطلاعات ارائه می‌شود کمترین منفعت را دارد.

شبکه‌های چندگونه/چندایالتی معمولاً از مزایای کارکنان مرکزی برخوردارند، ولی کاملاً جنبه داوطلبانه دارند و بنابراین همکاری میان اعضا نسبتاً اندک است. در چنین شرایطی معمولاً واسطه‌ها تخفیف خیلی کمی برای پایگاه‌های اطلاعاتی در نظر می‌گیرند یا اصلاً تخفیفی نمی‌دهند و نبود فهرستگان مشترک مانع از تحقق اهداف اتحادیه در خرید منابع اطلاعاتی می‌شود. در سطح بالاتری از نوع اخیر، اتحادیه‌های یکپارچه قرار دارند که از بخشی از انعطاف اتحادیه‌های نامتمرکز برخوردار می‌باشند. آن‌ها یا دارای اعضای همگن (مانند اعضای کتابخانه‌های دانشگاه‌های تحقیقاتی) می‌باشند یا اعضای نامتجانسی دارند (مانند اتحادیه‌هایی که اعضای آن‌ها را انواع کتابخانه‌های موجود در سطح یک ایالت تشکیل می‌دهند). در این اتحادیه‌ها، اعضای وجود دارند که تلاش خود را وقف پیشبرد برنامه‌های اتحادیه می‌کنند. این نوع اتحادیه‌ها

ممکن است کاملاً به منابع مالی سازمانی متکی باشند، یا از کمک‌های مالی بنیادها و منابع خارجی دیگر برخوردار شوند. میزان تخفیفی که ناشران برای این نوع اتحادیه‌ها قائل می‌شوند ممکن است از بقیه انواع اتحادیه‌ها بیشتر باشد. به منظور شفاف نمودن بحثی که صورت گرفت، نمونه یکی از اتحادیه‌های با ساختار منسجم در زیر ذکر می‌شود.

اتحادیه کتابخانه‌های پژوهشی²

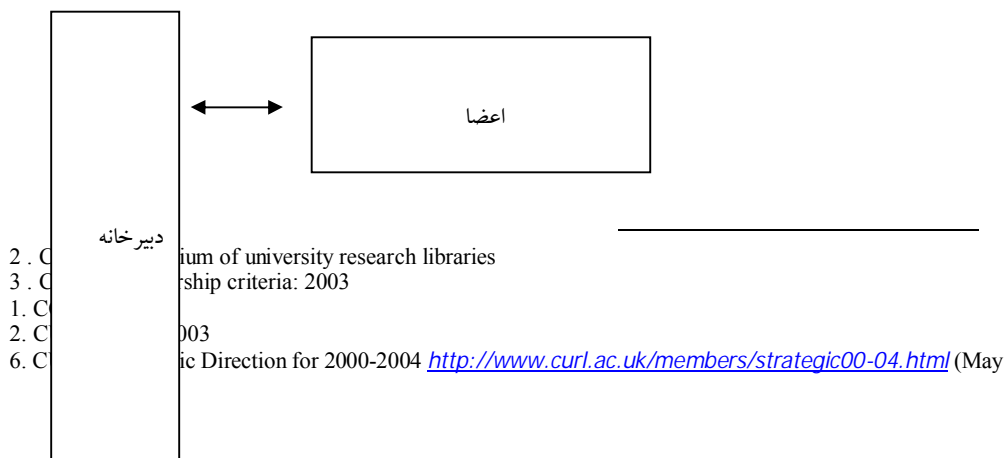
اتحادیه مذکور انجمن کتابخانه‌های دانشگاهی و واسپاری قانونی بریتانیا می‌باشد. هدف از تشکیل این اتحادیه در سال 1983 گردهم آوردن کتابخانه‌های دانشگاه‌های پژوهشی در انگلستان و ایرلند به منظور اشتراک در منابع کتابخانه‌های این دانشگاه‌ها بود. مأموریت این اتحادیه گسترش، نگهداری و بهبود منابع پژوهشی در دانشگاه‌ها می‌باشد.³

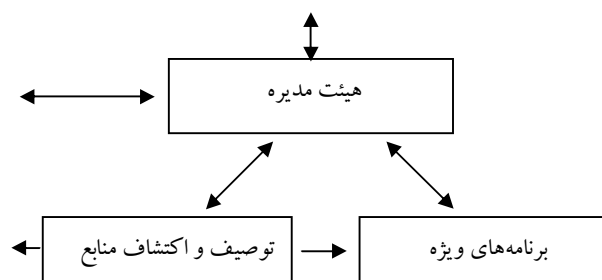
اعضا و معیارهای گزینش

در ابتدای سال 2000 میلادی تعداد اعضای با عضویت کامل به رقم 21 کتابخانه دانشگاهی رسید. به منظور حفظ هماهنگی دیدگاه‌ها در میان اعضای اتحادیه، همه تقاضاها توسط هیئت مدیره مورد بررسی قرار می‌گیرند و تقاضاهایی پذیرفته می‌شوند که با معیارهای هفتگانه اتحادیه هماهنگی داشته باشند. از جمله معیارهایی که متناسب با اهداف اتحادیه تعیین شده‌اند عبارت‌اند از حجم خرید سالانه، اندازه منابع موجود، و میزان منابع مالی خارجی در اختیار متقاضی (که نشان می‌دهد دانشگاه مذکور می‌تواند به اهداف اتحادیه کمک کند).

اتحادیه کتابخانه‌های دانشگاهی علاوه بر اجرای برنامه‌های خرید و در اختیار گذاشتن منابع الکترونیکی، به تدوین و اجرای برنامه‌های ویژه‌ای می‌پردازد که ضرورت آن‌ها در کوتاه‌مدت وجود دارد. تعدادی از برنامه‌های مذکور عبارت‌اند از برنامه مدیریت منابع، برنامه ارتباطات علمی، برنامه تأمین نیروی انسانی، و برنامه آموزش و فراگیری. همچنین کتابخانه‌های دانشگاهی عضو و کتابخانه‌هایی که اعضای پیوسته این اتحادیه هستند منابعی را در اختیار دارند که دسترسی به آن‌ها برای همه کتابخانه‌های عضو و پژوهشگران دانشگاهی، به هدف اصلی اتحادیه کمک می‌کند. اتحادیه برنامه اخیر را در قالب برنامه‌ای که توصیف و اکتشاف منابع نام دارد انجام می‌دهد. دسترسی به منابع موجود در پایگاه‌های کتابخانه‌های مختلف که احتمالاً از نرم‌افزارهای متنوعی استفاده می‌کنند، در گرو ایجاد آپیک مشترک⁴ است که اتحادیه آن را به عنوان یک اقدام مشترک برای کتابخانه‌های عضو انجام می‌دهد.⁵ برنامه‌های مذکور و نحوه ارتباط آن‌ها با دیگر قسمت‌های اتحادیه در نمودار شماره 1 که نشان‌دهنده ساختار کلی اتحادیه است به تصویر کشیده شده‌اند.

نمودار شماره 1. ساختار اتحادیه کتابخانه‌های پژوهشی دانشگاه‌ها⁶

نمونه دیگری از اتحادیه‌های با ساختار منسجم، اتحادیه کتابخانه‌های پژوهشی واشنگتن در ایالات متحده آمریکا می‌باشد. چون اتحادیه مذکور برنامه‌های گسترده‌تری نسبت به انواع قبلی دارد، بودجه مشترک آن برنامه‌های متنوع‌تری را مورد پوشش قرار می‌دهد. نمونه‌ای از این برنامه‌ها در حوزه مجموعه‌سازی تعاونی است که این موارد را شامل می‌شود:

- سازماندهی فرایند خودکارسازی کتابخانه با یک فهرست مشترک پیوسته و منابع الکترونیکی متعدد،

- تسهیلات انبارش کتاب در خارج از مکان‌های اصلی و ارائه خدمات تحویل مدرک.

افزون بر فعالیت‌هایی که از طریق بودجه مشترک صورت می‌گیرد، امکان افزودن خدمات اختیاری (مانند استقرار پایگاه‌های اطلاعاتی جدید) نیز وجود دارد. اتحادیه‌هایی که دارای منابع مالی متمرکز و یک سازمان پشتیبانی‌کننده هستند احتمالاً یک منبع مالی جداگانه نیز دارند. منابع مالی مرکزی جنبه کمکی برای خریدهایی دارد که هر کدام از اعضا از بودجه دانشگاه خود انجام می‌دهند. اعضا براساس علائق مشترک تصمیم می‌گیرند که چه خدماتی را خریداری کنند (7: ص 208).

روند جدید در اتحادیه کتابخانه‌ها

خرید منابع الکترونیکی تجربه جدیدی برای کتابخانه‌ها، از جمله کتابخانه‌های دانشگاهی می‌باشد. این تجربه نه تنها برای کتابخانه‌های دانشگاهی کشورهای در حال توسعه که تجربه کمی در فعالیت‌های مشترک در قالب اتحادیه دارند، بلکه برای کتابخانه‌های مشابه در کشورهای توسعه یافته مانند انگلستان نیز تازگی دارد. در این کشور براساس یک سابقه دیرینه، خرید منابع و وسائل کتابخانه‌ها از طریق سازمان‌های ملی مانند «اسکونال»⁷ که در این نوع فعالیت‌ها تخصص دارند انجام می‌شود. ولی تجربه جدید و محیط جدید کتابخانه‌های دانشگاهی، این شبه جزیره را وادار به ایجاد تشکیلات و تمهیدات جدید به صورت اختصاصی برای خرید منابع الکترونیکی نموده است (4: ص 2). دامنه فعالیت اغلب این سازمان‌های جدید از خرید برای کتابخانه‌ها فراتر می‌رود، اما فعالیت آن‌ها این حُسن را دارد که مهارت‌ها و تخصص‌های جدیدی را که بیشتر جنبه بازاریابی و بازرگانی داشته‌اند وارد کتابخانه‌ها کرده. این سازمان جدید، «کمیته مشترک نظام‌های اطلاعاتی»⁸ نام دارد و توسط چهار شورای مالی آموزش عالی بریتانیا برای توسعه منابع الکترونیکی در دانشگاه‌های این شبه جزیره تأسیس شده است. در بریتانیای کبیر، خرید منابع الکترونیکی توسط چندین سازمان انجام می‌شود که هر یک دارای تخصص منحصربه‌فردی می‌باشند. کمیته مشترک خود نقش عامل خرید را ندارد، بلکه این کار را توسط چندین عامل دیگر انجام می‌دهد. نقش کمیته مذکور، تسهیل در مذاکرات می‌باشد که گاهی از طریق تزریق منابع مالی (در صورت مهم بودن معامله) صورت می‌گیرد. کار هماهنگی در این کمیته توسط چندین گروه کاری انجام می‌شود. در حوزه کتابخانه‌ها، گروه منابع الکترونیکی فعال هستند.

7. SCONUL: the Standing Conference of National and University Library

8. Jisc: The Joint Information System Committee

کتابداران در این گروه نقش فعال و مهمی دارند و به عنوان اعضای سازمانی بزرگتر، قادرند که حمایت علمی را نیز جلب کنند. یکی از مزایای نقش هماهنگی‌کنندگی کمیته این است که سیاست خرید ملی برای کتابخانه‌ها را می‌توان به برنامه کتابخانه الکترونیکی آن ارتباط داد (4:ص 3).

یکی از اقدامات اخیر که با حمایت «کمیته مشترک» صورت می‌گیرد، اقدام جاه‌طلبانه برای تأمین دسترسی به هزاران مجله‌ای است که توسط صدها ناشر منتشر می‌شوند. این برنامه در حقیقت توسعه برنامه‌ای قدیمی است که توسط شوراهای مالی آموزش عالی بریتانیا برای خرید نشریات سنتی با قیمت‌های پایین صورت می‌گرفت. کمیته با دادن امکان شرکت به ناشران، به هدف خود جامه عمل پوشاند. در این راه لازم بود که مؤسسات اعتباری کمک کنند، ولی کمیته این هشدار را به دانشگاه‌ها داده است که کمک‌های مالی ادامه نخواهد یافت و آن‌ها باید هزینه‌ها را بدون چشمداشت کمک‌های مالی، کاهش دهند. چارچوبی که کمیته اتخاذ کرد، تعیین یک عامل اجرایی برای برنامه بود. نقش این عامل اجرایی، مذاکره درباره خرید نسخه‌های الکترونیکی مجله‌های علمی، و تأمین دسترسی به آن‌ها برای همه اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های بریتانیا و دانشجویان آن‌ها بود. شرایط احراز نقش عامل اجرایی تعیین گردید و از مؤسسات برای تصدی چنین نقشی دعوت به عمل آمد. موفق‌ترین پیشنهاد، از اتحادیه تشکیل شده میان «سوئتز»⁹ و «زایت لینگر»¹⁰ و «مرکز خدمات رایانه‌ای دانشگاه منچستر» بود. «سوئتز» دارای تجربه مورد نیاز در مذاکره و مدیریت اشتراک مجلات بود؛ و مرکز خدمات رایانه‌ای دانشگاه منچستر تجربه ارائه دیگر خدمات را داشت. این ترکیب تجاری و علمی دلگرمی بیشتری برای نیل به موفقیت به وجود آورد. از زمان به وجود آمدن این عامل اجرایی، مذاکرات زیادی با ناشران صورت گرفته است.

همزمان با این فعالیت‌ها، گروه راهنما که وظیفه ایجاد هماهنگی و نظارت بر فعالیت‌ها را بر عهده دارد یک نوع «گواهینامه استاندارد»¹¹ برای دسترسی به مجلات الکترونیکی به وجود آورد. نوع معامله و شرایط آن که قرار بود توسط عامل اجرایی انجام شود قبل از ارائه به صورت عام، توسط کمیته راهنما مورد نقد قرار می‌گرفت. بدین طریق فعالیت گروه راهنما این اطمینان را به وجود می‌آورد که معامله، شرایط پذیرش از طرف کتابداران را دارد. امید این سازمان‌ها و برنامه‌های مختلف آن‌ها این است که شرایطی تحقق یابد که در آن منافع ناشر، کتابداران و کاربران دانشگاهی ملحوظ شود. تحقق این شرایط، آرزوی همه کسانی است که در حال حاضر در عرصه خرید منابع الکترونیکی فعالیت می‌کنند.

در آلمان به خاطر وجود ساختار فدرال، وضعیت اداره اتحادیه‌های کتابخانه‌ها به گونه‌ای دیگر است. در این کشور هر کدام از ایالت‌ها اتحادیه خاص خود را دارند. مثلاً در ایالت باواریا، کتابخانه مرکزی این ایالت نقش مرکز اتحادیه را بر عهده دارد و کارهای مربوط به بررسی بازار برای یافتن پیشنهادهای کنسرسیومی، بررسی و ارزیابی پیشنهادها و مذاکره درباره انجام معامله با ناشر و کتابخانه متقاضی، و اداره مجله‌های الکترونیکی در اتحادیه‌ای که کتابخانه مجلات الکترونیکی نامیده شده است، را انجام می‌دهد. تجربه این ایالت نشان داده که مذاکره مستقیم توسط کارکنان کتابخانه مرکزی، با این که کاری است پر زحمت، ولی مفیدتر از انجام آن توسط یک عامل خارجی می‌باشد. این گونه عملکرد عکس آن چیزی است که در کشور انگلستان اجرا می‌شود.¹²

---

1. Swets
2. Zeitlinger
1. Licence
12. schaffler, H.

روند جدید: ورود به ائتلاف بین‌المللی اتحادیه‌های کتابخانه‌ای¹³

تغییرات و تحولات صورت گرفته در صنعت نشر جهانی که با ادغام شرکت‌های کوچک انتشاراتی در شرکت‌های بزرگ، یا ادغام شرکت‌های کوچک و تبدیل آن به یک شرکت بزرگ انجام شده، نیازمند اتخاذ سیاست جدید از سوی مشتریان اطلاعات می‌باشد. کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی که از مشتریان سنتی ناشران اطلاعات هستند ناچارند در مقابل جهانی شدن صنعت نشر، راهکارهای جهانی برای خود دست و پا کنند. یکی از این راهکارها که در حال حاضر فراروی کتابخانه‌ها است، عضویت در یک ائتلاف جهانی است. در چنین ائتلافی می‌توان از روند کار ناشران، محصولات‌های آن‌ها و چگونگی کنترل بازار توسط آن‌ها آگاه شد. با این آگاهی می‌توان سیاست‌های مناسب را نیز اتخاذ کرد.

«ائتلاف بین‌المللی اتحادیه‌های کتابخانه‌ای» نخستین بار در سال 1996 با نام «کنسرسیوم» تشکیل جلسه داد. این ائتلاف، مجمعی است بین‌المللی و غیررسمی که بیش از 100 عضو در آمریکای شمالی، اروپا، استرالیا، اسرائیل، چین و افریقای جنوبی دارد. عضویت در این ائتلاف جهانی خاص مؤسسات آموزش عالی است و به مباحث مورد علاقه اعضای ائتلاف می‌پردازد. جلسات این ائتلاف در طول سال برگزار می‌گردد و اعضا را در جریان مباحث مربوط به منابع الکترونیکی اطلاعات، نحوه قیمتگذاری فروشندگان و ناشران منابع الکترونیکی، و سایر مواردی که مورد نظر مدیران اتحادیه‌ها است می‌گذارد. ائتلاف جهانی همچنین جلساتی را با جامعه فراهم‌آوردگان اطلاعات برگزار می‌کند و بدین ترتیب محلی برای بحث درباره محصولات و امور مورد علاقه طرفین فراهم می‌آورد.¹⁴

ائتلاف مذکور برای سهولت کار اتحادیه‌های کتابخانه‌ای که در حال حاضر به‌طور عمده به خرید و اشتراک منابع الکترونیکی اطلاعات می‌پردازند، بیانیه‌ای را تهیه و منتشر کرده است که می‌تواند مبنای کار اتحادیه‌های اطلاعاتی در کشورهای مختلف قرار گیرد. بیانیه مذکور به اکثر قریب به اتفاق سؤالاتی که در حال حاضر در پیش روی اتحادیه اطلاعاتی دانشگاه‌های ایران قرار گرفته است پاسخ می‌دهد.¹⁵ بیانیه مذکور محملی برای بحث درباره معاملات منابع الکترونیکی، چگونگی صدور مجوزهای استفاده، و برداشته‌های جدید از حق مؤلف و نحوه برخورد ناشران با این مقوله مهم (که انتقال یافته از محیط سنتی است) در سطح جهان به وجود آورده. به عنوان مثال می‌توان به پاسخ ناشر «الزویر» (یکی از قطب‌های مهم صنعت نشر الکترونیکی) به بیانیه ائتلاف اشاره کرد.¹⁶

چشم‌اندازهای روشنی که احتمالاً برای فردای اطلاعات الکترونیکی و دسترسی جامعه علمی در سراسر دنیا به این منابع وجود دارد می‌تواند از سوی این ائتلاف و با شرکت فعالانه در آن فراهم شود.

نتیجه‌گیری

اتحادیه‌های کتابخانه‌های دانشگاهی با هدف دسترسی به منابع اطلاعاتی و فیزیکی بیشتر و بهتر و با هزینه کمتر، تأسیس شده‌اند. ساختار اتحادیه‌ها و برنامه‌های آن‌ها به شرایط خاص هر منطقه و کشور و میزان اعتبارات مالی و نیروی انسانی متخصص موجود بستگی دارد. راهبردهای خرید و اشتراک منابع الکترونیکی که در حال حاضر مشغله عمده کتابخانه‌ها است تابع الگوهای متفاوتی می‌باشند. موفقیت اتحادیه‌ها در گرو اتخاذ سیاست مشخص، و وجود اعضای همفکر و متجانس است. شرکت در ائتلاف‌های جهانی، با توجه به جهانی

3. ICOLC (International Coalition of Library Consortia)

14 . 1998: ICOLC (a)

15 . 2003: ICOLC (b)

16 . 2003: Response to ICOLC statement

شدن صنعت نشر، شرایط بهتری برای اتحادیه‌های ملی به وجود می‌آورد.

منابع

1. CURL Strategic Directions for 2000-2004.
<http://www.curl.ac.uk/members/strategic00-04.html> (May 2003)
2. CURL Membership Criteria.
<http://www.curl.ac.uk/members/criteria.html> (May 2003)
3. CURLNews 8.
<http://www.curl.ac.uk/members/curlnews8.html> (May 2003)
4. Friend, Frederick J. "New wine in a new bottle: purchasing by library consortia in the United Kingdom".
<http://www.curl.ac.uk/scholarly - communicatin/articles/bollelttion.htm> (May 2003)
5. International Coalition of library Consortia (ICOLC (a)). "Guidelines for statistical measures of usage of web – based indexed, abstracted, and full text resources", 1998.
<http://www.library.yale.edu./consortia/webstates.html> (May 2003)
6. International Coalition of Library Consortia (ICOLC (b)). "Statement of current perspective and preferred practices for..."
<http://www.library.yale.edu./consortia/statement.html> (May 2003)
7. Nfila, Reason Baathuli and Darko – Ampemp, Kwasi. "Developments in academic library consortia from the 1960s through 2000: a review of the literature" , Library Management, 23 (4/5, 2002):203-212.
8. response to ICOLC Statement
<http://www.library.yale.edu./consortia/elsevier.htm> (May 2003)
9. Schaffler, Hildegard. "Identification, selection and licensing of electronic resources within library consortia: the case of Germany- Bavaria (summary). "Internet document (May 2003).